



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.015.02.2020

Pan
Mikołaj Bazyli Ochman
pełniący funkcję Wójta Gminy Wejherowo
Urząd Gminy Wejherowo
ul. Transportowa 1
84-200 Wejherowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/007 – Działalność organów administracji publicznej dotycząca podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Wejherowo, ul. Transportowa 1, 84-200 Wejherowo (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mikołaj Bazyli Ochman, pełniący funkcję Wójta Gminy Wejherowo, od 22 grudnia 2020 r. W okresie objętym kontrolą Wójtem Gminy Wejherowo był poprzednio, tj. do 26 listopada 2020 r., Henryk Skwarło (dalej: „Wójt”).
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie warunków, w tym finansowych, umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.2. Realizacja zadań dotyczących podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 14 grudnia 2020 r. (w tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Hanna Rybczyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/151/2020 z 10 września 2020 r.2. Krystian Kułaga, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/173/2020 z 22 września 2020 r.

(akta kontroli str. 1-11)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina Wejherowo (dalej: „Gmina”) zapewniła w okresie objętym kontrolą warunki, w tym finansowe, umożliwiające podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej społeczności posługującej się językiem regionalnym – kaszubskim (stanowiącej ok. 16,5% mieszkańców Gminy).

Uczniom umożliwiono naukę języka kaszubskiego, a szkołom realizującym zadania oświatowe na rzecz ww. uczniów przekazywano zwiększone środki finansowe, uzyskane w ramach dodatkowej części oświatowej subwencji ogólnej. Ponadto, za pośrednictwem jednostki organizacyjnej – Biblioteki i Centrum Kultury Gminy Wejherowo w Gościcinie, realizowano zadania na rzecz podtrzymywania tożsamości kulturowej społeczności posługującej się językiem kaszubskim, m.in. poprzez zajęcia artystyczno-edukacyjne, spotkania i imprezy o charakterze regionalnym oraz uczestnictwo w projektach o tematyce kaszubskiej.

Gmina udzieliła dotacji celowych organizacjom pozarządowym na wsparcie zadań realizowanych na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim (ogółem 49,9 tys. zł³), które zostały wykorzystane w całości, zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowach.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W latach 2018-2020 (do 30.09).

- braku w ogłoszeniach o otwartym konkursie ofert dla organizacji pozarządowych informacji o terminie dokonania wyboru ofert oraz o zrealizowanych przez Gminę w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, co naruszało wymogi określone w art. 13 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 i 7 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴,
- zawierania umów dotacji w terminie od 52 do 210 dni po ogłoszeniu wyników konkursu ofert, co było niezgodne z art. 15 ust. 4 ww. ustawy,
- nieopublikowania, do czasu kontroli NIK, w Biuletynie Informacji Publicznej dwóch sprawozdań z realizacji programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowym (za rok 2018 i 2019), co naruszało art. 5a ust. 3 ww. ustawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie warunków, w tym finansowych, umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej społeczności posługującej się językiem regionalnym

Opis stanu faktycznego

1.1. W Gminie, poza społecznością posługującą się językiem kaszubskim, nie zamieszkiwały mniejszości narodowe i etniczne. Według danych spisu powszechnego ludności z 2011 r.⁶ liczba mieszkańców posługujących się językiem kaszubskim wynosiła 3 547, co stanowiło 16,5% w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy⁷. Liczba dzieci uczących się języka kaszubskiego (wg stanu na 30.06.2020 r.) wynosiła 205 uczniów, co stanowiło 7% ogólnej liczby dzieci objętych obowiązkiem szkolnym.

Statut Gminy⁸ nie określał rozwiązań organizacyjnych dotyczących realizacji zadań na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim zamieszkującej na jej terenie. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu⁹ (§ 30 ust. 2 pkt 1 i 5), do zakresu działania Referatu Oświaty i Spraw Społecznych należała m.in. współpraca z placówkami oświatowymi Gminy w ramach organizacji imprez kulturalnych, a w szczególności służących podtrzymaniu kaszubskiej tożsamości kulturowej, a także współorganizowanie imprez mających na celu rozpowszechnianie kultury, w szczególności podejmowanie działań zmierzających do podtrzymania wśród mieszkańców Gminy i regionu tradycji kulturowych.

W Urzędzie nie wyznaczono pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim, jednak do obowiązków (wynikających z zakresu czynności):

⁴ Ustawa z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zgodnie z art. 14 w zw. z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 823), dalej: „ustawa o mniejszościach”, przez liczbę mieszkańców gminy należących do społeczności posługującej się językiem kaszubskim należy rozumieć liczbę urzędowo ustaloną jako wynik ostatniego spisu powszechnego.

⁷ Liczba mieszkańców Gminy w 2011 r. wynosiła 21 437.

⁸ W okresie objętym kontrolą obowiązywał statut przyjęty uchwałą nr XXXIV/410/2013 Rady Gminy Wejherowo z 30.10.2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Wejherowo (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 4452, ze zm.).

⁹ Wprowadzonym zarządzeniem nr 93/2020 Wójta Gminy Wejherowo z 25.08.2020 r. (poprzednio obowiązywał regulamin wprowadzony zarządzeniem nr: 56/2020 z 29.05.2020 r. i 17/2013 z 29.01.2013 r. ze zm.).

- inspektora ds. oświatowych należała m.in. obsługa wycieczek szkolnych dla uczniów uczących się języka kaszubskiego,
- inspektora ds. sportu i organizacji pozarządowych należała m.in. współpraca z organizacjami pozarządowymi.

W okresie objętym kontrolą pracownicy Urzędu nie uczestniczyli w spotkaniach, konferencjach i szkoleniach dotyczących tematyki społeczności posługującej się językiem kaszubskim lub z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji rasowej i ksenofobii.

(akta kontroli str. 12-79, 88, 100-117, 126-129, 437, 440)

Według stanu na 18.09.2020 r. zadania na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim realizowało sześć jednostek organizacyjnych podległych Gminie, w tym pięć szkół (wykonujących zadania wynikające z przepisów o systemie oświaty):

- 1) Biblioteka i Centrum Kultury Gminy Wejherowo w Gościcinie, dalej: „Centrum Kultury” (realizowała zadania na rzecz podtrzymywania tożsamości kulturowej społeczności posługującej się językiem regionalnym m.in. poprzez zajęcia artystyczno-edukacyjne, spotkania i imprezy o charakterze regionalnym (kaszubskim) oraz realizację projektów o tematyce kaszubskiej);
- 2) Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Bolszewie¹⁰;
- 3) Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Orlu¹¹;
- 4) Szkoła Podstawowa im. Jakuba Wejhera w Górze¹²;
- 5) Szkoła Podstawowa im. mjr. Henryka Sucharskiego w Gościcinie¹³;
- 6) Szkoła Podstawowa im. Alojzego Nagla w Nowym Dworze Wejherowskim¹⁴.

W ww. szkołach prowadzono nauczanie języka kaszubskiego oraz własnej historii i kultury Kaszub, a w ramach działalności dydaktyczno-wychowawczej zapewniano podtrzymywanie kultury i tradycji regionalnej m.in. poprzez upowszechnianie kultury kaszubskiej podczas uroczystości szkolnych, udział w konkursach języka kaszubskiego, lekcjach muzealnych, wycieczkach tematycznych, warsztatach regionalnych i spotkaniach z regionalnymi twórcami, a także organizowanie przedstawień w języku kaszubskim.

W latach 2018-2020¹⁵ nie było przypadku likwidacji szkół prowadzonych przez Gminę.

(akta kontroli str. 77, 79, 81-85)

1.2. Gmina 26.05.2014 r. została wpisana do „Rejestru gmin, na których obszarze używane są nazwy w języku mniejszości”, prowadzonego przez ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych. Do rejestru wpisano dodatkowe nazwy w języku kaszubskim dla 17 miejscowości (nie wnioskowano o ustalenie dodatkowych nazw obiektów fizjograficznych w języku kaszubskim).

¹⁰ Liczba uczniów uczących się języka kaszubskiego, wg stanu na: 30.09.2017 r., 30.09.2018 r. i 30.09.2019 r., wynosiła odpowiednio: 81, 101 i 75.

¹¹ Liczba uczniów uczących się języka kaszubskiego, wg stanu na: 30.09.2017 r., 30.09.2018 r. i 30.09.2019 r., wynosiła odpowiednio: 32, 27 i 26.

¹² Liczba uczniów uczących się języka kaszubskiego, wg stanu na: 30.09.2017 r., 30.09.2018 r. i 30.09.2019 r., wynosiła odpowiednio: 39, 36 i 31.

¹³ Liczba uczniów uczących się języka kaszubskiego, wg stanu na: 30.09.2017 r., 30.09.2018 r. i 30.09.2019 r., wyniosła odpowiednio: 32, 28 i 25.

¹⁴ Liczba uczniów uczących się języka kaszubskiego, wg stanu na: 30.09.2017 r., 30.09.2018 r. i 30.09.2019 r., wyniosła odpowiednio: 39, 32 i 28.

¹⁵ Do 23.09.2020 r.

Według stanu na 30.06.2020 r. liczba miejscowości nie uległa zmianie, gdyż Rada Gminy nie składała do Wojewody Pomorskiego wniosków w sprawie ustalenia dodatkowej nazwy miejscowości lub obiektu fizjograficznego w języku kaszubskim.

(akta kontroli str. 89-99)

1.3. Gmina nie jest wpisana do „Urzędowego Rejestru Gmin, w których używany jest język pomocniczy”, o którym mowa w art. 9 ust. 2 w zw. z art. 19 ust. 2 ustawy o mniejszościach. Gmina, w związku z zamiarem złożenia wniosku o wpisanie do ww. rejestru, zwróciła się do GUS (w piśmie z 08.04.2013 r.) o wskazanie liczby osób posługujących się tym językiem na jej terenie, ustalonych jako wynik ostatniego spisu powszechnego. GUS, w piśmie z 14.05.2013 r., poinformował, że Gmina nie spełnia kryterium 20% mieszkańców posługujących się językiem kaszubskim, określonym w ustawie o mniejszościach. Liczba mieszkańców Gminy należących do mniejszości, której język miałby być używany jako język pomocniczy wynosiła 16,5% (na podstawie danych ze Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011).

(akta kontroli str. 77, 79, 101-106)

Gmina nie posiadała skonkretyzowanej wiedzy odnośnie potrzeb mieszkańców należących do społeczności posługującej się językiem kaszubskim, zamieszkujących na jej terenie.

Działania Gminy, których celem było przekazanie następnym pokoleniom treści i wartości ważnych dla społeczności kaszubskiej, dotyczyły m.in.:

- umożliwienia nauki języka kaszubskiego w szkołach podstawowych na terenie Gminy. Dodatkowo Wójt, co roku przeznaczał środki finansowe na organizację dla tych uczniów całonocnej wycieczki (w 2018 r. uczniowie odwiedzili Gniew, a w 2019 r. Toruń, natomiast w 2020 r. nie zorganizowano wycieczki ze względu na pandemię);
- wspierania i ochrony tożsamości kulturowej Kaszubów (zaplanowano i przeprowadzono wiele imprez kulturalnych dla tej społeczności, związanych z propagowaniem i kultywowaniem tradycji i kultury kaszubskiej);
- dofinansowania zadań o charakterze kaszubskim i regionalnym w ramach otwartych konkursów ofert na zadania publiczne.

W okresie objętym kontrolą Rada Gminy podjęła uchwałę w sprawie przyznania Zrzeszeniu Kaszubsko-Pomorskiemu Oddział w Gościnnie, Statuetki Gryfa Kaszubskiego za szczególne zasługi dla Gminy¹⁶.

(akta kontroli str. 115-122)

1.5. W Gminie nie przyjęto lokalnych programów obejmujących społeczność posługującą się językiem kaszubskim.

(akta kontroli str. 323, 325)

1.6. Wysokość środków przeznaczonych przez Gminę w latach 2018-2020 (do 30.09) na wspieranie zadań i inicjatyw dotyczących społeczności posługującej się językiem kaszubskim wyniosła łącznie: 174,6 tys. zł (planowane wydatki) i 94,0 tys. zł (zrealizowane wydatki), z tego:

- w 2018 r.: planowane wydatki: 59,4 tys. zł (30,0 tys. zł - otwarty konkurs ofert, 10,0 tys. zł - tzw. „mały grant”¹⁷ i 19,4 tys. zł - wycieczka dla uczniów uczących się języka kaszubskiego), zrealizowane: 42,8 tys. zł (odpowiednio: 19,6 tys. zł, 3,8 tys. zł i 19,4 tys. zł),

¹⁶ Uchwała nr XI/140/2019 z 16.10.2019 r. w sprawie przyznania Statuetki Gryfa Kaszubskiego za szczególne zasługi dla Gminy Wejherowo.

¹⁷ Dotacja w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

- w 2019 r.: planowane wydatki: 70,2 tys. zł (30,0 tys. zł - otwarty konkurs ofert, 15,0 tys. zł - tzw. „mały grant” i 25,2 tys. zł - wycieczka dla uczniów uczących się języka kaszubskiego), zrealizowane: 46,7 tys. zł (odpowiednio: 11,5 tys. zł, 10,5 tys. zł i 24,7 tys. zł),
- w 2020 r.: planowane wydatki: 45,0 tys. zł (30,0 tys. zł - otwarty konkurs ofert i 15,0 tys. zł - wycieczka dla uczniów uczących się języka kaszubskiego), zrealizowane do 30.09.2020 r.: 4,6 tys. zł (otwarty konkurs ofert).

Były to środki własne Gminy (Gmina nie otrzymała środków z innych źródeł na realizację ww. zadań).

(akta kontroli str. 86)

1.7. Gmina wypełniła obowiązek wynikający z art. 50 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej¹⁸, odnośnie weryfikacji i potwierdzenia danych zgromadzonych w bazie danych systemu informacji oświatowej (dalej: „SIO”), dotyczących liczby uczniów wykazywanych przez dyrektorów szkół, w tym uczniów uczących się języka kaszubskiego, według stanu na dzień: 30.09.2017 r., 30.09.2018 r. oraz 30.09.2019 r. Pracownik Urzędu weryfikował ww. dane podczas analizy zestawień zawierających dane dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli, udostępnionych Gminie w bazie SIO w terminie do 15 grudnia każdego roku. Ponadto, dyrektorom szkół przesłano dane wygenerowane z poziomu Ministerstwa Edukacji Narodowej z prośbą o dokładne ich zweryfikowanie i potwierdzenie.

(akta kontroli str. 187-217)

1.8. W latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 w Gminie funkcjonowało siedem szkół, w tym dwie z oddziałami gimnazjalnymi (sześć prowadzonych przez Gminę i jedna niepubliczna)¹⁹. W roku szkolnym 2019/2020 w Gminie funkcjonowało siedem szkół (sześć prowadzonych przez Gminę i jedna niepubliczna)²⁰. W sześciu szkołach (pięciu prowadzonych przez Gminę i jednej niepublicznej) prowadzono nauczanie języka kaszubskiego.

Łączna kwota części oświatowej subwencji ogólnej naliczona Gminie w latach 2018-2020 wyniosła 90 829,6 tys. zł:

- w 2018 r.: 28 809,1 tys. zł, w tym 1 870,6 tys. zł naliczono wagami dla uczniów uczących się języka kaszubskiego (286 uczniów przyjętych do kalkulacji),
- w 2019 r.: 31 264,1 tys. zł, w tym 1 797,5 tys. zł naliczono wagami dla uczniów uczących się języka kaszubskiego (266 uczniów przyjętych do kalkulacji),
- w 2020 r.: 30 756,5 tys. zł, w tym 1 615,0 tys. zł naliczono wagami dla uczniów uczących się języka kaszubskiego (203 uczniów przyjętych do kalkulacji).

W latach 2018-2020 (do 30.09) Gmina przekazała sześciu szkołom, następujące kwoty uzyskane w ramach zwiększonej części oświatowej subwencji ogólnej, w wysokości wynikającej z zastosowanych wag dla uczniów uczących się języka kaszubskiego:

- w 2018 r.: 1 854,4 tys. zł (1 618,0 tys. zł – pięciu szkołom, dla których była organem prowadzącym i 236,4 tys. zł – szkole niepublicznej),
- w 2019 r.: 1 786,9 tys. zł (1 565,5 tys. zł – pięciu szkołom, dla których była organem prowadzącym i 221,4 tys. zł – szkole niepublicznej),

¹⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1942, ze zm.

¹⁹ Sześć szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę w: Bolszewie z oddziałami gimnazjalnymi, Gościcinie, Orlu, Gowinie, Nowym Dworze Wejherowskim, Górze oraz jedna szkoła niepubliczna (Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego im. ks. I. Błażewskiego z oddziałami gimnazjalnymi w Kniewie).

²⁰ Sześć szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę w: Bolszewie, Gościcinie, Orlu, Gowinie, Nowym Dworze Wejherowskim, Górze oraz jedna szkoła niepubliczna (Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego im. ks. I. Błażewskiego w Kniewie).

- w 2020 r. (do 30.09): 1 232,5 tys. zł (1 103,9 tys. zł – pięciu szkołom, dla których była organem prowadzącym i 128,6 tys. zł – szkole niepublicznej).

Gmina nie korzystała z przewidzianego w art. 36 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych²¹ uprawnienia do kontroli prawidłowości pobrania dotacji. Wójt nie zarządził przeprowadzenia takiej kontroli.

W trakcie kontroli NIK ustalono, że nie zatwierdzono rocznych rozliczeń z wykorzystania dotacji oświatowej przekazanej z budżetu Gminy, w latach 2018 i 2019, Szkole Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego im. ks. I. Błażewskiego w Kniewie. Było to niezgodne z § 4 ust. 5 uchwały Rady Gminy w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych²².

(akta kontroli str. 130-186, 397, 399)

Gmina, jak wyjaśniła Sekretarz, nie prowadziła w latach 2018-2020 analiz dotyczących: poniesionych wydatków na zadania umożliwiające podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do społeczności posługującej się językiem kaszubskim (wydatki ponoszone są w szkołach, które również tych analiz nie prowadziły), kosztu kształcenia jednostkowego ucznia uczącego się języka kaszubskiego w szkołach publicznych, dla których Gmina jest organem prowadzącym. Z uwagi na powyższe, nie jest możliwe określenie, czy dodatkowa kwota subwencji oświatowej, naliczana wagami dla uczniów uczących się języka kaszubskiego, była wystarczająca na zapewnienie takiego nauczania.

(akta kontroli str. 390-396)

W latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 w Gminie nie było sytuacji, aby z powodu zbyt małej liczby zgłoszonych uczniów lub braku nauczyciela, nie było możliwości zorganizowania nauczania języka kaszubskiego w szkołach prowadzonych przez Gminę.

(akta kontroli str. 218, 220)

Zastępca Wójta wyjaśnił, że w latach 2018-2020 do Gminy nie wpłynęły wnioski dyrektorów szkół o przyznanie dodatkowych godzin na zajęcia dla uczniów objętych nauką języka kaszubskiego.

(akta kontroli str. 222-224, 323, 325)

1.9. Utworzone przez Gminę Centrum Kultury realizowało w okresie objętym kontrolą zadania adresowane do wszystkich mieszkańców Gminy, w tym do osób należących do społeczności posługującej się językiem kaszubskim, tj.:

- oferta bezpośrednio skierowana do osób posługujących się językiem kaszubskim związana była z działalnością: Chóru Gaudeamus, grupy muzyczno-teatralnej „Kapela kaszubska” oraz pośrednio Orkiestry Dętej Gminy Wejherowo,
- działania związane z promocją języka i kultury kaszubskiej na zapotrzebowanie zgłaszane bezpośrednio przez placówki oświatowe Gminy (udział w warsztatach rękodzielniczych, w wystawach ukazujących codzienne życie Kaszub),
- warsztaty tematyczne (oferta skierowana do wszystkich mieszkańców Gminy).

Gmina przekazała Centrum Kultury dotacje podmiotowe na działalność, w tym na realizację ww. zadań: w 2018 r. - 1 861,9 tys. zł, w 2019 r. - 1 900,4 tys. zł i w 2020 r. (do 29.10) - 1 935,6 tys. zł. Urząd posiadał wiedzę o realizowanych przez

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 2029.

²² Uchwała nr XXXVIII/463/2018 Rady Gminy Wejherowo z 21.02.2018 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 948).

Centrum Kultury zadaniach i przedsięwzięciach. Wójt, co miesiąc, otrzymywał sprawozdanie od Dyrektora Centrum Kultury dotyczące realizowanych zadań, a na koniec każdego roku: sprawozdanie roczne z działalności oraz sprawozdanie z wykonania planu finansowego.

(akta kontroli str. 323-327)

1.10. W okresie objętym kontrolą Gmina współpracowała z sześcioma organizacjami pozarządowymi działającymi na jej terenie na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim. Współpraca ta polegała głównie na udzielaniu ww. organizacjom dotacji (w trybie otwartego konkursu ofert oraz w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – tzw. „mały grant”) na realizację zadań publicznych dotyczących m.in. działań na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim. Wsparcie na ten cel od Gminy uzyskały następujące organizacje: Koła Gospodyń Wiejskich w Bolszewie oraz w Orlu, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo, Kaszubskie Stowarzyszenie Artystów, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Kapino „Eco-Kapino”, Bolszewski Klub Rowerowy Cyklista (szczegółowo opisano w pkt 2.1. wystąpienia).

W celu ustalenia zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi, Rada Gminy uchwałała corocznie program współpracy, o którym mowa w art. 5a ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, tj.:

- uchwała nr XXXIV/411/2017 z 25.10.2017 r.²³ (program na 2018 r.),
- uchwała nr XLIX/577/2018 z 14.11.2018 r.²⁴ (program na 2019 r.),
- uchwała nr XIII/152/2019 z 27.11.2019 r.²⁵ (program na 2020 r.).

Programy zawierały wymagane informacje, określone w art. 5a ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jako priorytetowe zadania publiczne na rok: 2018, 2019 i 2020, które mogły być zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, wskazano m.in. zadania w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

W latach 2018-2020, w budżecie Gminy, na wspieranie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe (na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim) zaplanowano środki:

- w 2018 r.: 30,0 tys. zł (otwarty konkurs ofert) i 10,0 tys. zł (tzw. „mały grant”), a wydatkowano odpowiednio: 19,6 tys. zł i 3,8 tys. zł;
- w 2019 r.: 30,0 tys. zł (otwarty konkurs ofert) i 15,0 tys. zł (tzw. „mały grant”), a wydatkowano odpowiednio: 11,5 tys. zł i 10,5 tys. zł;
- w 2020 r.: 30,0 tys. zł (otwarty konkurs ofert), a do 30.09.2020 r. wydatkowano 4,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 390, 392, 400-417)

1.11. Wójt wyjaśnił, że w latach 2018-2020²⁶ Gmina nie współpracowała z Wojewodą Pomorskim w zakresie spraw określonych w art. 22 ust. 2 ustawy

²³ W sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Wejherowo z organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego na 2018 rok.

²⁴ W sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Wejherowo z organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego na 2019 rok.

²⁵ W sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Wejherowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020.

²⁶ Do 09.10.2020 r.

o mniejszościach²⁷ oraz nie udzielała Wojewodzie informacji o działaniach podejmowanych na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem kaszubskim. Nie stwierdzono również działań na rzecz rozwiązywania problemów społeczności posługującej się językiem kaszubskim podejmowanych z udziałem służb Wojewody.

(akta kontroli str. 116, 120-121)

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie odnotowano zdarzeń związanych z dyskryminacją na tle przynależności do społeczności posługującej się językiem kaszubskim.

(akta kontroli str. 107, 109)

1.12. W latach 2018-2020²⁸ Urząd nie udzielał – ministrowi właściwemu ds. wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych – informacji o sytuacji społeczności posługującej się językiem kaszubskim, ani o działaniach podejmowanych na jej rzecz (tj. informacji, o których mowa w art. 31 ust. 1 ustawy o mniejszościach narodowych), gdyż – jak wyjaśnił Wójt – do Urzędu nie wpływały wnioski ministra o udostępnienie takich informacji.

(akta kontroli str. 107, 109)

1.13. Wójt, zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe²⁹, przedstawiał Radzie Gminy (w terminie do 31 października każdego roku), informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy za poprzedni rok szkolny, tj.: 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020. Nie zawierały one informacji o działaniach podejmowanych na rzecz uczniów uczących się języka kaszubskiego. Rada Gminy nie określiła innego zakresu i formy przekazywanych jej danych dotyczących zadań oświatowych.

(akta kontroli str. 225-322, 390, 392)

1.14. W okresie pandemii COVID-19, jak wyjaśnił Zastępca Wójta, nauka języka kaszubskiego odbywała się zgodnie z planem lekcji obowiązującym w szkołach. Lekcje prowadzone były zdalnie z wykorzystaniem różnorodnych materiałów audiowizualnych, e-słowników oraz platform edukacyjnych.

Gmina, aby zapewnić wszystkim uczniom możliwość nauki zdalnej, po rozpoznaniu sytuacji wśród szkół, skorzystała z możliwości zakupu laptopów i tabletów w ramach środków pozyskanych z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej nr I „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu” działania 1.1: „Wylimitowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach”, tj.:

- projekt grantowy pn. „zdalna szkoła” – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego. Na podstawie umowy zawartej 22.04.2020 r.³⁰ z Centrum Projektów Polska Cyfrowa, Gmina otrzymała dofinansowanie na realizację ww. projektu w kwocie 100,0 tys. zł, które przeznaczyła na zakup 100 szt. laptopów (laptopy przekazano nieodpłatnie sześciu szkołom). Wniosek rozliczający grant, wraz z wymaganymi załącznikami, Gmina przekazała 09.09.2020 r. Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

²⁷ Zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy o mniejszościach, w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, wojewoda współdziała z organami samorządu terytorialnego i organizacjami społecznymi, w szczególności z organizacjami mniejszości, oraz opiniuje programy na rzecz mniejszości, a także zachowania i rozwoju języka, o którym mowa w art. 19, realizowane na terenie danego województwa.

²⁸ Do 23.09.2020 r.

²⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

³⁰ Umowa o powierzenie grantu nr 1247/2020.

- projekt grantowy pn. „zdalna Szkoła+” w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej. Na podstawie umowy zawartej 26.05.2020 r.³¹ z Centrum Projektów Polska Cyfrowa, Gmina otrzymała dofinansowanie na realizację ww. projektu w kwocie 145,0 tys. zł, które przeznaczyła na zakup 50 szt. laptopów oraz 26 tabletów (sprzęt przekazano nieodpłatnie siedmiu szkołom). Wniosek rozliczający grant, wraz z wymaganymi załącznikami, Gmina przekazała 26.11.2020 r. Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

Z informacji dyrektorów szkół podstawowych wynikało, że sprzęt ten trafił również do uczniów uczących się języka kaszubskiego.

(akta kontroli str. 218-221, 328-389)

1.15. Z wyjaśnień Zastępcy Wójta wynika, że w okresie 2018-2020 (w tym w okresie pandemii COVID-19), dyrektorzy szkół prowadzonych przez Gminę nie przekazywali żadnych informacji wskazujących na trudności związane z organizacją nauczania dzieci i młodzieży uczących się języka kaszubskiego.

(akta kontroli str. 218, 221)

1.16. W latach 2018-2020 (do 30.09) do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące praw społeczności posługującej się językiem kaszubskim, ani zadań realizowanych na rzecz tej społeczności.

(akta kontroli str. 107-110)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Organ dotujący nie zatwierdził rozliczenia z wykorzystania dotacji oświatowej przekazanej z budżetu Gminy Szkole Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego im. ks. I. Błażewskiego w Kniewie za rok: 2018 (wpływ do Urzędu 21.01.2019 r.) i 2019 (wpływ 21.01.2020 r.³²), pomimo że obowiązek ten wynikał z § 4 ust. 5 uchwały Rady Gminy w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych. Zgodnie z tym przepisem, poprawnie sporządzone rozliczenie z wykorzystania dotacji podlega zatwierdzeniu przez organ dotujący w terminie 14 dni od dnia wpływu rozliczenia.

Kierownik Referatu Oświaty i Spraw Społecznych wyjaśnił, że wynikało to z przeoczenia pracownika dokonującego tych rozliczeń.

(akta kontroli str. 123-125, 160-171, 175-186, 556, 559)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina zapewniła warunki realizacji zadań na rzecz zachowania i rozwoju języka kaszubskiego oraz podtrzymywania tożsamości kulturowej osób należących do społeczności posługującej się tym językiem. Nakłady poniesione z budżetu Gminy, z uwzględnieniem części oświatowej subwencji ogólnej, umożliwiły dzieciom i młodzieży naukę języka kaszubskiego, również w okresie pandemii COVID-19. Kontrola NIK ustaliła jednak, że organ dotujący nie zatwierdził dwóch rocznych rozliczeń dotacji oświatowych otrzymanych przez organ prowadzący szkołę niepubliczną, co było niezgodne z § 4 ust. 5 uchwały Rady Gminy w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych.

³¹ Umowa o powierzenie grantu o numerze 5882375850.

³² Złożono korekty: 23.01.2020 r. i 20.02.2020 r.

2. Realizacja zadań dotyczących podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej społeczności posługującej się językiem regionalnym

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą Wójt ogłosił³³, na podstawie art. 13 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, trzy otwarte konkursy ofert dotyczące sfery zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w tym dotyczące działań na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim.

Na realizację ww. zadań Gmina przeznaczyła w latach 2018-2020 (do 30.09) łącznie 90,0 tys. zł (po 30,0 tys. zł w każdym roku). Kwoty dofinansowania zadań dotyczących działań na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim wyniosły:

- 1) w 2018 r.: 19,6 tys. zł, dofinansowano cztery zadania: „Szlakami latarni i rybaków północnych Kaszub” (Bolszewski Klub Rowerowy Cyklista), „Promowanie dorobku kultury ludowej Kaszub” (Koło Gospodyń Wiejskich w Bolszewie), „Kultura i tradycja Podlasia, a kultura Kaszub – cechy wspólne i różnice” (Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo) i „Szlaki historyczne Kaszubów – plener malarski” (Kaszubskie Stowarzyszenie Artystów);
- 2) w 2019 r.: 11,5 tys. zł, dofinansowano dwa zadania: „Poznajcie Kaszuby” (Koło Gospodyń Wiejskich w Bolszewie) i „85-lecie Gminy Wejherowo w kulturze kaszubskiej, a kultura góralska oraz zabytki Pienin – różnice i cechy wspólne” (Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo);
- 3) w 2020 r. (do 30.09): 4,6 tys. zł, dofinansowano trzy zadania: „Poznajcie folklor i tradycje kulinarne Kaszub” i „Tradycje Nocy Świętojańskiej na Kaszubach” (Koło Gospodyń Wiejskich w Bolszewie) oraz „Kaszëbsczë zòpùstë - jak to bëło przëdë” (Koło Gospodyń Wiejskich w Orlu).

W ww. okresie Gmina dodatkowo przekazała środki finansowe w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tzw. „mały grant”), tj. bez przeprowadzania otwartego konkursu, czterem organizacjom pozarządowym, które złożyły ofertę realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym, m.in. na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim, w łącznej kwocie 14,3 tys. zł (3,8 tys. zł w 2018 r. i 10,5 tys. zł w 2019 r.)³⁴ na następujące zadania:

- w 2018 r.: „Kapinówka po kaszubsku” (Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Eco-Kapino”, dofinansowanie 2,0 tys. zł) i „Majówka na ludowo” (Koło Gospodyń Wiejskich w Bolszewie, dofinansowanie 1,8 tys. zł);
- w 2019 r.: „Majówka na ludowo” (Koło Gospodyń Wiejskich w Bolszewie, dofinansowanie 2,5 tys. zł) i „Koncert poświęcony twórczości Jana Trepczyka” (Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Wejherowie, dofinansowanie 8,0 tys. zł).

(akta kontroli str. 446-466, 587-590)

2.2. Badanie dokumentacji trzech otwartych konkursów ofert ogłoszonych: 17.11.2017 r.³⁵ (na realizację zadań publicznych m.in. z zakresu kultury, sztuki,

³³ W dniach: 17.11.2017 r. (zarządzenie nr 191/2017 Wójta Gminy Wejherowo), 19.12.2018 r. (zarządzenie nr 178/2018 Wójta Gminy Wejherowo) i 03.12.2019 r. (zarządzenie nr 175/2019 Wójta Gminy Wejherowo).

³⁴ W 2020 r. (do 30.09) Gmina nie przekazała środków finansowych w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na ww. zadania publiczne.

³⁵ Zarządzenie nr 191/2017 Wójta Gminy Wejherowo w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży, upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2018 rok.

ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2018 r.), 19.12.2018 r.³⁶ (na realizację ww. zadań na 2019 r.) oraz 03.12.2019 r.³⁷ (na realizację ww. zadań na 2020 r.), wykazało, że:

- ogłoszenia otwartych konkursów ofert, stosownie do wymogów określonych w art. 13 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zostały zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu oraz w siedzibie Urzędu;
- ogłoszenia zawierały termin do składania ofert, który w dwóch przypadkach, zgodnie z wymogiem określonym w art. 13 ust. 1 ww. ustawy, nie był krótszy niż 21 dni od daty ukazania się ostatniego ogłoszenia, o którym mowa w ust. 3 (w przypadku konkursu ogłoszonego w 2019 r. termin ten wynosił 17 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia);
- ogłoszenia zawierały informacje określone w art. 13 ust. 2 pkt 1-5 oraz pkt 6 ww. ustawy – w zakresie trybu i kryteriów stosowanych przy wyborze ofert, nie zawierały natomiast informacji o terminie wyboru ofert (art. 13 ust. 2 pkt 6) oraz o zakresie zrealizowanych przez Gminę w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 13 ust. 2 pkt 7).

W terminach określonych w ww. ogłoszeniach do Urzędu wpłynęło dziewięć ofert dotyczących wsparcia realizacji w Gminie zadań publicznych na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim³⁸. Oferty te zawierały informacje określone w art. 14 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Powołane przez Wójta komisje konkursowe (składające się z przedstawicieli Urzędu), w celu zaopiniowania ofert złożonych w ww. konkursach, dokonały ich oceny pod kątem formalnym i merytorycznym, każdorazowo na podstawie karty oceny (oferty spełniały wymagane kryteria).

Niezwłocznie po dokonaniu wyboru ofert ogłoszono wyniki otwartego konkursu na realizację zadań publicznych Gminy w 2018 r.³⁹, 2019 r.⁴⁰ i 2020 r.⁴¹ w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu oraz w siedzibie Urzędu.

(akta kontroli str. 447-461, 467-470)

³⁶ Zarządzenie nr 178/2018 Wójta Gminy Wejherowo w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Gminy Wejherowo w zakresie wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2019 rok.

³⁷ Zarządzenie nr 175/2019 Wójta Gminy Wejherowo w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Gminy Wejherowo w zakresie wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2020 rok.

³⁸ Cztery w 2018 r., dwie w 2019 r. i trzy w 2020 r.

³⁹ Zarządzenie nr 215/2017 Wójta Gminy Wejherowo z 22.12.2017 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Gminy Wejherowo z zakresu wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży, upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2018 roku - opublikowano 22.12.2017 r.

⁴⁰ Zarządzenie nr 16/2018 Wójta Gminy Wejherowo z 22.01.2019 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Gminy Wejherowo z zakresu wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2019 roku - opublikowano 22.01.2019 r.

⁴¹ Zarządzenie nr 5/2020 Wójta Gminy Wejherowo z 08.01.2020 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Gminy Wejherowo z zakresu wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2020 roku - opublikowano 10.01.2020 r.

2.3. W latach 2018-2020 (do 30.09) podpisano dziewięć umów⁴² na realizację zadań dotyczących działań na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim.

Badanie sześciu umów⁴³ na realizację zadań publicznych pn.:

- „Promowanie dorobku kultury ludowej Kaszub” (umowa z 12.02.2018 r. z Kołem Gospodyń Wiejskich w Bolszewie, kwota dotacji 5,0 tys. zł),
- „Szlakami latarni i rybaków północnych Kaszub” (umowa z 20.04.2018 r. z Bolszewskim Klubem Rowerowym Cyklista, kwota dotacji 3,0 tys. zł),
- „Szlaki historyczne Kaszubów – plener malarski” (umowa z 28.05.2018 r. z Kaszubskim Stowarzyszeniem Artystów, kwota dotacji 3,0 tys. zł),
- „Kultura i tradycja Podlasia, a kultura Kaszub – cechy wspólne i różnice” (umowa z 20.07.2018 r. ze Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo, kwota dotacji 8,6 tys. zł),
- „Poznajcie Kaszuby” (umowa z 20.03.2019 r. z Kołem Gospodyń Wiejskich w Bolszewie, kwota dotacji 3,0 tys. zł),
- „85-lecie Gminy Wejherowo w kulturze kaszubskiej, a kultura góralska oraz zabytki Pienin – różnice i cechy wspólne” (umowa z 20.08.2019 r. ze Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo, kwota dotacji 8,5 tys. zł),

wykazało, że:

- umowy zawierano w terminie od 52 do 210 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu;
- umowy zawierały elementy ujęte w ramowym wzorze umowy o realizację zadania publicznego określonym w rozporządzeniu w sprawie wzorów ofert i ramowych umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań⁴⁴;
- umowy zawierały elementy określone w art. 221 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁵,
- w umowach nie zawarto innych, niż wskazane w art. 16 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, postanowień zabezpieczających efektywność, rzetelność i jakość zlecanego zadania.

Środki finansowe na realizację ww. zadań zostały przekazane organizacjom w kwotach i terminach określonych w umowach.

Złożone do Urzędu sprawozdania z wykonania zadania publicznego były zgodne z wzorem określonym w załączniku Nr 5 do rozporządzenia w sprawie wzorów ofert i ramowych umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań, przy czym jedno sprawozdanie złożono 71 dni po terminie określonym w umowie. Urząd nie wzywał organizacji do złożenia sprawozdania.

Dotacje zostały wykorzystane w całości i zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowach.

W ramach realizacji ww. zadań m.in.:

⁴² Na łączną kwotę dofinansowania 49,9 tys. zł.

⁴³ Czterech zawartych w 2018 r. i dwóch zawartych w 2019 r.

⁴⁴ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 1300) – obowiązywało do 28.10.2018 r., jednak zgodnie z § 2 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 2057), w przypadku zadania publicznego realizowanego w wyniku oferty realizacji zadania publicznego złożonej w trybie otwartego konkursu ofert ogłoszonego do dnia 1 marca 2019 r., w tym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia – stosuje się przepisy dotychczasowe.

⁴⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

- zaktywizowano 17 osób, pokazano im walory kulturalne i krajobrazowe terenów Północnych Kaszub, uczestnicy poznali historie latarni i muzeów leżących na terenie szklaku oraz spotkali się z właścicielami i kustoszami odwiedzanych obiektów („Szlakami latarni i rybaków północnych Kaszub”),
- promowano tradycje kultury ludowej regionu poprzez rękodzieło i smaki Kaszub, zorganizowano warsztaty kulinarne, warsztaty szydełka, udział dożynkach, uczestnictwo w imprezie plenerowej na Mazowszu („Promowanie dorobku kultury ludowej Kaszub”, „Poznajcie Kaszuby”),
- umożliwiono poznanie kultury i historii Podlasia, promując Gminę Wejherowo, jej walory i historię oraz kulturę kaszubską („Kultura i tradycja Podlasia, a kultura Kaszub – cechy wspólne i różnice”, „85-lecie Gminy Wejherowo w kulturze kaszubskiej, a kultura góralska oraz zabytki Pienin – różnice i cechy wspólne”), zorganizowano plener malarski, wystawy (w Pałacu Przebendowskich w Wejherowie oraz w Starej Kiszewie) i spotkania artystyczne, powstało 15 prac malarskich o tematyce historycznej Kaszub („Szlaki historyczne Kaszubów – plener malarski”).

(akta kontroli str. 471-555, 456-566, 569-586, 591)

2.4. Sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowym za rok: 2018 i 2019 zostały przedłożone Radzie Gminy odpowiednio: 30.05.2019 r. i 29.05.2020 r., tj. w terminie określonym w art. 5a ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jednak nie zostały one opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej z zachowaniem ww. terminu. Sprawozdania opublikowano w trakcie kontroli NIK (14.12.2020 r.).

(akta kontroli str. 418-434)

2.5. W latach 2018-2020⁴⁶ Gmina nie otrzymała dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim.

(akta kontroli str. 87)

2.6. W latach 2018-2020 (I półrocze) Gmina, działając przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie, udzielała uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym⁴⁷ na zasadach ogólnych, określonych w regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Wejherowo⁴⁸, obowiązujących wszystkich uczniów. Nie udzielano pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym w ww. okresie.

(akta kontroli str. 437-440)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Termin do złożenia ofert (do 27.12.2019 r.) w otwartym konkursie dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych m.in. z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na 2020 r. (wskazany w pkt III załącznika do zarządzenia nr 175/2019 Wójta) wynosił 17 dni od daty ukazania się ostatniego ogłoszenia⁴⁹ (10.12.2019 r.). Było to niezgodne z art. 13 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, gdyż termin ten nie

⁴⁶ Do 19.10.2020 r.

⁴⁷ Klasyfikowane w rozdziale 85415 (Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym) w paragrafie 3260 (Inne formy pomocy dla uczniów).

⁴⁸ Uchwała nr XLII/495/2014 Rady Gminy Wejherowo z 25.06.2014 r. w sprawie regulaminu pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Wejherowo (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 2537).

⁴⁹ Otwarty konkurs ofert ogłasza się: w Biuletynie Informacji Publicznej, w siedzibie organu administracji publicznej w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń, na stronie internetowej organu administracji publicznej (art. 13 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

może być krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia, o którym mowa w ust. 3.

Z wyjaśnień Kierownika Referatu Oświaty i Spraw Społecznych wynikało, że konkurs na stronie internetowej Urzędu, tj. www.ugwejherowo.pl oraz tablicy ogłoszeń pojawił się 04.12.2019 r., jednak z powodu natłoku obowiązków służbowych, pracownik mógł umieścić ogłoszenie konkursowe w Biuletynie Informacji Publicznej dopiero 10.12.2019 r.

(akta kontroli str. 457-461, 467-468, 557, 559)

2. Ogłoszenia o otwartym konkursie ofert dla organizacji pozarządowych na rok: 2018, 2019 i 2020 (stanowiące załącznik do zarządzeń Wójta odpowiednio: nr 191/2017 z 17.11.2017 r., nr 178/2018 z 19.12.2018 r. i nr 175/2019 z 03.12.2019 r.) nie zawierały informacji o:

- terminie dokonania wyboru ofert,
- zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3,

co było niezgodne z wymogami określonymi w art. 13 ust. 2 pkt 6 i 7 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Kierownik Referatu Oświaty i Spraw Społecznych wyjaśnił, że termin ten nie został określony w ogłoszeniach konkursowych, bo w Urzędzie przyjęto praktykę, że konkursy zostają rozstrzygnięte w ciągu dwóch tygodni od ostatecznego terminu składania ofert. W ogłoszeniach nie zawarto również wysokości kwot dotacji udzielanych w poprzednich latach, ponieważ od początku udzielania dotacji przez Gminę kwoty proponowane do podziału na poszczególne rodzaje zadań publicznych (m.in. na: kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego), nie uległy zmianie.

Zdaniem NIK przyjęty w Urzędzie sposób postępowania nie powinien naruszać wymogów ustawowych obowiązujących w tym zakresie.

(akta kontroli str. 447-461, 556, 557, 559)

3. Umowy na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2018 r. i w 2019 r. (sześć objętych badaniem⁵⁰), w tym dotyczących działań na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim, zawierano w terminie od 52 do 210 dni po ogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert (wyniki konkursu⁵¹ na realizację zadań w 2018 r. ogłoszono 22.12.2017 r., a w 2019 r. – 22.01.2019 r.), tj. umowę z:

- Kołem Gospodyń Wiejskich w Bolszewie („Promowanie dorobku kultury ludowej Kaszub”) podpisano 12.02.2018 r., tj. 52 dni po ogłoszeniu wyników,
- Bolszewskim Klubem Rowerowym Cyklista („Szlakami latarni i rybaków północnych Kaszub”) podpisano 20.04.2018 r., tj. 119 dni po ogłoszeniu wyników,
- Kaszubskim Stowarzyszeniem Artystów („Szlaki historyczne Kaszubów – plener malarski”) podpisano 28.05.2018 r., tj. 157 dni po ogłoszeniu wyników,
- Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo („Kultura i tradycja Podlasia, a kultura Kaszub – cechy wspólne i różnice”) podpisano 20.07.2018 r., tj. 210 dni po ogłoszeniu wyników,

⁵⁰ Czterech zawartych w 2018 r. i dwóch zawartych w 2019 r.

⁵¹ Wyniki otwartego konkursu ofert ogłasza się w taki sam sposób, w jaki został ogłoszony konkurs.

- Kołem Gospodyń Wiejskich w Bolszewie („Poznajcie Kaszuby”) podpisano 20.03.2019 r., tj. 57 dni po ogłoszeniu wyników,
- Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo („85-lecie Gminy Wejherowo w kulturze kaszubskiej, a kultura góralska oraz zabytki Pienin – różnice i cechy wspólne”) podpisano 20.08.2019 r., tj. 210 dni po ogłoszeniu wyników.

Powyższe naruszało postanowienia art. 15 ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, stanowiącego, że po ogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert organ administracji publicznej, bez zbędnej zwłoki, zawiera umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego z wyłonionymi organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3.

Kierownik Referatu Oświaty i Spraw Społecznych wyjaśnił, że umowy zawierano zgodnie z terminami realizacji podanymi przez organizacje w ofertach, które są podstawą do wzięcia udziału w konkursie i udzielenia dotacji. Procedury konkursowe uruchamiane są na początku danego roku kalendarzowego, aby zapewnić ciągłość i płynność działań organizacji. Niektóre organizacje swoją aktywność, w zależności od rodzaju i charakteru zadania, podejmują w późniejszym okresie, stąd wynikają odległe terminy od rozstrzygnięcia konkursu do podpisania umowy. W Urzędzie nie zostały opracowane procedury wewnętrzne określające termin zawierania ww. umów.

NIK zauważa, że w badanych sprawach tylko w jednym przypadku umowę zawarto zgodnie z terminem określonym w ofercie (data rozpoczęcia realizacji zadania: „29.08.2019”, umowę zawarto 20.08.2019 r.⁵²). W jednym przypadku w ofercie, jako datę rozpoczęcia realizacji zadania wpisano: „01.03.2018”, a umowę zawarto dopiero 20.07.2018 r.⁵³, a w czterech pozostałych przypadkach data rozpoczęcia realizacji zadania podana w ofercie była ogólna: „luty”, „kwiecień”, „maj” (dotyczy roku 2018) i „marzec 2019”, a umowy zawarto odpowiednio: 12.02.2018 r., 20.04.2018 r., 28.05.2018 r. oraz 20.03.2019 r.⁵⁴.

(akta kontroli str. 471-555, 557, 559-560)

4. Urząd nie wezwał pisemnie organizacji do złożenia sprawozdania z wykonania zadania publicznego⁵⁵ pn.: „85-lecie Gminy Wejherowo w kulturze kaszubskiej, a kultura góralska oraz zabytki Pienin – różnice i cechy wspólne”, po upływie terminu do jego złożenia określonego w umowie⁵⁶. Zgodnie z § 9 ust. 4 ww. umowy, w przypadku niezłożenia w terminie sprawozdania, Gmina wzywa pisemnie zleceniobiorcę do jego złożenia w ostatecznym terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje: uznaniem dotacji za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem na zasadach, o których mowa w ustawie o finansach publicznych (ust. 5) i może być podstawą do natychmiastowego rozwiązania umowy przez Zleceniodawcę (ust. 6).

Sprawozdanie z ww. zadania złożono do Urzędu 11.12.2019 r., tj. 71 dni po terminie określonym w umowie (do 01.10.2019 r.).

Kierownik Referatu Oświaty i Spraw Społecznych wyjaśnił, że telefonicznie przypominano organizacji o upływającym terminie złożenia sprawozdania, a ze

⁵² Umowa nr ROSS 404.12.2019.

⁵³ Umowa nr ROSS 404.12.2018.

⁵⁴ Umowy nr: ROSS 404.02.2108, ROSS 404.08.2018, ROSS 404.04.2018 i ROSS 404.04.2019.

⁵⁵ O którym mowa w art. 18 ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

⁵⁶ Umowa nr ROSS 404.12.2019 z 20.08.2019 r.

względu na to, że organizacja ta jest znana w Gminie i działa wśród jej mieszkańców – nie wzywano pisemnie do złożenia sprawozdania.

NIK zauważa, że postanowienia umowy o realizację zadania publicznego, w zakresie obowiązków sprawozdawczych zleceniobiorcy, są identyczne dla wszystkich organizacji, bez względu na to, czy jest to organizacja stale współpracująca z Gminą i powinny być przestrzegane, zwłaszcza w sytuacji, gdy telefoniczne przypomnienie nie przynosi rezultatów.

(akta kontroli str. 542-555, 567-568)

5. W Biuletynie Informacji Publicznej nie opublikowano, w terminie określonym w art. 5a ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. do 31 maja każdego roku):

- sprawozdania z realizacji programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowym w roku 2018 (termin upłynął 31.05.2019 r.),
- sprawozdania z realizacji programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowym w roku 2019 (termin upłynął 31.05.2020 r.).

Kierownik Referatu Oświaty i Spraw Społecznych wyjaśnił, że nie zamieszczono ww. sprawozdań w odpowiednim terminie ze względu na niedopatrzenie pracownika.

Sprawozdania opublikowano w trakcie kontroli NIK (14.12.2020 r.).

(akta kontroli str. 418-434, 435-436)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Gmina udzieliła dotacji celowych na wsparcie dziewięciu zadań realizowanych na rzecz społeczności posługującej się językiem kaszubskim o łącznej wartości dofinansowania 49,9 tys. zł. Konkursy przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem kilku naruszeń postanowień art. 13 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 i 7 ww. ustawy. NIK ustaliła jednak, że umowy dotacji zawierano nawet 210 dni po ogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert, co było niezgodne z art. 15 ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zadania zostały zrealizowane i rozliczone przez organizacje pozarządowe zgodnie z zawartymi umowami, poza jednym przypadkiem, w którym organizacja złożyła sprawozdanie z realizacji zadania publicznego 71 dni po terminie określonym w umowie. Kontrola NIK ustaliła, że nie podjęto działań przewidzianych w umowie w celu wyegzekwowania złożenia tego sprawozdania. Ponadto w Biuletynie Informacji Publicznej nie opublikowano sprawozdań z realizacji programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowym za rok: 2018 i 2019, co naruszało art. 5a ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zatwierdzanie rocznych rozliczeń z wykorzystania dotacji oświatowej składanych do Urzędu przez podmiot prowadzący szkołę niepubliczną.
2. Wskazywanie, w ogłoszeniu o otwartym konkursie, terminu do złożenia ofert nie krótszego niż 21 dni od daty ukazania się ostatniego ogłoszenia, o którym mowa w art. 13 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
3. Zapewnienie, aby ogłoszenia o otwartym konkursie ofert zawierały wszystkie informacje wymagane w art. 13 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

4. Zapewnienie zawierania umów z organizacjami bez zbędnej zwłoki po ogłoszeniu wyników otwartego konkursu na realizację zadań publicznych.
5. Egzekwowanie od podmiotów realizujących zadania publiczne terminowe składanie sprawozdań z wykonania tych zadań.
6. Terminowe publikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdań z realizacji programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

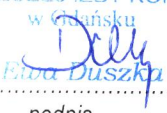
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 31 grudnia 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

Kontrolerzy
Hanna Rybczyńska
główny specjalista kontroli państwowej


.....
podpis

2 up.

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Ewa Duszkiewicz

Krystian Kułaga
doradca ekonomiczny


.....
podpis